
5 Vragenuur

Vragen van het lid Thieme aan de staatssecretaris van Economische Zaken over **de misstanden bij kippentransporten**.

Mevrouw **Thieme** (PvdD):

Voorzitter. Kippen zijn de meest mishandelde dieren in de veehouderij. Ieder jaar worden er in Nederland meer dan een half miljard kippen naar de slacht gebracht. Dat zijn elke dag meer dan 1 miljoen kippen. Gisteren was er een uitzending van TROS Radar waarin de gigantische misstanden in de veetransporten aan de orde kwamen, waarvan wetenschappers, voormalige kippenvangers en dierenbeschermers aangeven dat dit onaanvaardbaar is in een beschaafd land als Nederland. Wakker Dier verzamelde de afgelopen maanden wetenschappelijke onderzoeks- en handavingsrapporten. Ook volgde een team vele transporten. Daaruit kwam een ontluisterend beeld naar voren van structurele wetsovertredingen, ernstig dierenleed en een overheid die sterk gericht is op het gedogen van deze structureel onwettige situatie.

Elk jaar komen tientallen miljoenen plofkippen aan op het slachthuis met gebroken poten en vleugels, doordat de kippen onder hoge tijdsdruk worden gevangen in stallen, in krappe kratten worden geduwd en vervolgens via een kantelmachine op de lopende band worden gegooid. Het is verboden om kreupele kippen op transport te zetten, maar het wordt niet door de Voedsel- en Warenautoriteit gecontroleerd. Er is geen dierenarts aanwezig bij het inladen, noch bij het uitladen van de kippen. Het gaat niet om een klein aantal kippen, maar om naar schatting 250 miljoen kippen per jaar. Waren het miljoenen varkens of koeien geweest met gebroken poten, dan was de wereld te klein geweest. Er zijn in 2011 slechts 70 controles geweest door de NVWA op meer dan duizenden transporten.

Ik wil graag weten of de staatssecretaris ervoor gaat zorgen dat er meer controles komen en dat ook de aanwezigheid van een dierenarts verplicht wordt bij het inladen op het bedrijf en bij aankomst op het slachthuis, zodat dieren gecontroleerd worden.

De voorzitter:

Ik geef het woord aan de staatssecretaris van Economische Zaken. Ik dacht dat hij hier voor de eerste keer het woord voerde, maar hij heeft al een VAO gedaan. U hebt geen respijt meer: u hebt twee minuten om uw antwoord te geven!

Staatssecretaris **Verdaas:**

Voorzitter, dank u. Ik dank mevrouw Thieme voor haar vragen. Ik ben het eens met de analyse: het hoort niet dat kippen met gebroken poten in een vrachtwagen naar het slachthuis vervoerd worden. De vragen zijn gericht op meer controle en meer toezicht, maar wij zitten met een krimpende overheid en met krimpende budgetten, ook bij de NVWA. Voor al het toezicht op alle transporten, inclusief het voor- en natransport en de aankomst bij

het slachthuis zijn nog geen 25 voltijdarbeidsplaatsen beschikbaar. Als je dat relateert aan het aantal transporten, hoef je geen groot rekenmeester te zijn om te bedenken dat je het met alleen toezicht en handhaving nooit gaat redden.

Dit is ook schadelijk voor de sector zelf. Ik zou haast willen spreken van een ethisch reveil. Wij moeten met elkaar afspreken dat het transparant moet en dat dit soort zaken uitgebannen wordt. Die toezegging kan en wil ik doen. Er zijn tal van ideeën, maar het vragenuur is niet het goede podium om ze allemaal te bespreken. Het antwoord op de vraag van mevrouw Thieme is dus nee, maar daarmee zeg ik niet dat zij niet aan het goede adres is als het gaat om het voorkomen van wat wij gisteren hebben gezien.

Mevrouw **Thieme** (PvdD):

Ik hoop inderdaad dat ik aan het goede adres ben. Ik hoor van de staatssecretaris weinig concrete ideeën over de manier waarop je er vervolgens voor gaat zorgen dat deze plofkippen niet langer lijden. Per jaar worden een miljard kippen vervoerd. Toezicht en controle is ontzettend lastig, omdat het gaat om een industriële sector. Wij moeten ervoor zorgen dat de prijs van vlees hoger wordt, zodat er minder bulkproductie plaatsvindt, zodat er meer tijd komt om de dieren rustig te vervoeren. Daarnaast is het van belang om te weten in hoeverre deze staatssecretaris zich gaat inzetten voor goede overheidscontrole in plaats van wat in het verleden gebeurd is: het overlaten aan de sector zelf. Wordt het overheidscontrole of wordt het toch weer zelfregulering, zoals staatssecretaris Bleker wilde?

Staatssecretaris **Verdaas:**

Ik kan daar volstrekt helder over zijn: het wordt en-en. Wij zullen het moeten doen met de middelen die wij hebben, ook voor toezicht en handhaving. Ik heb daarnet al geverifieerd of de bestuurlijke boete vaker en sneller kan worden ingezet. Het antwoord daarop is ja. Dat mogen wij gebruiken om extra mensen in te zetten. Als je weet om hoeveel transporten het gaat, dan zal dit dus niet afdoende zijn. Dit ga je alleen redden als je in de hele keten met de retail, met de consument bereid bent om inderdaad een paar cent meer te betalen opdat de keten zijn verantwoordelijkheid kan nemen. De druk van het "zo goedkoop mogelijk", waardoor die misstanden voorkomen, moet er vanaf. Dat is primair een verantwoordelijkheid van de sector zelf, waarmee ik het overigens niet van mijn bord wil wegvegen.

Mevrouw **Thieme** (PvdD):

Als je gaat kijken naar de controles van de NVWA, dan zie je dat er een heel sterk gedoogbeleid is. Er worden veel te veel kippen vervoerd en er komen veel te veel kippen – vier keer zoveel als normaal – dood bij het slachthuis aan. Laten wij stoppen met dat gedoogbeleid van de NVWA. Ik krijg van de staatssecretaris graag de toezegging dat er niet meer gedoogd wordt. Als er gecontroleerd en gehandhaafd wordt, moet dat streng gebeuren, zonder gedogen.

Staatssecretaris **Verdaas:**

De stelling dat er gedoogd wordt, heb ik niet onderbouwd gezien. Laat één ding helder zijn: daar waar overtredingen worden geconstateerd, wordt niet gedoogd.

Verdaas

Mevrouw **Thieme** (PvdD):

De staatssecretaris zegt dat het niet onderbouwd is. Ik vraag hem om een brief waarin hij ingaat op alle constatering in het rapport van Wakker Dier. Het gedoogbeleid komt daar juist heel sterk naar voren. Ik wil daar graag een reactie van de staatssecretaris op. Kan hij dat toezeggen?

Staatssecretaris **Verdaas**:

Een brief toezeggen is het eenvoudigste wat er is. Ik wil het anders adresseren. Het gaat om alle ins en outs, het gaat om de vraag waar de verantwoordelijkheden liggen. Als wij dit dossier echt verder willen brengen, dan moeten wij in alle nuchterheid met elkaar constateren over welke middelen, welke fte's wij beschikken. Wij moeten bekijken wat wij met de bestuurlijke boete kunnen. Vandaaruit moeten we dan kijken of we een stap vooruit kunnen zetten met de sector. Degenen die goed willen doen in de sector ondervinden hier namelijk ook schade van en hebben er dus ook belang bij dat het niet meer gebeurt.

Mevrouw **Thieme** (PvdD):

Dat is toch een beetje te gemakkelijk. Als de NVWA vandaag naar buiten brengt dat het allemaal wel meevalt terwijl uit het rapport van Wakker Dier blijkt dat het helemaal niet meevalt, is er duidelijk een discrepantie. Ik wil graag dat de staatssecretaris daar helderheid en transparantie over geeft. Ik dring er dan ook bij hem op aan om te reageren op het onderzoek van Wakker Dier en om na te gaan wat de werkelijkheid is waar wij over spreken.

Staatssecretaris **Verdaas**:

Transparantie in de zin van alle feitelijke informatie die bij de NVWA bekend is en die ook bij u bekend mag zijn, is wat mij betreft geen enkel probleem. Die informatie kunt u krijgen. Ik doe het voorstel om u uit te nodigen om te kijken hoe we met elkaar een stap in de goede richting voor de kippen kunnen zetten.

De **voorzitter**:

Daar kunt u dan later met elkaar over in debat.

De heer **Geurts** (CDA):

Voorzitter. Om de nuchterheid maar even voort te zetten: het beeld dat mevrouw Thieme schetst is wel bijzonder. De beelden waren ernstig – daar wil ik absoluut niet voor weglopen – maar als inwoner van de gemeente Barneveld, bekend van het pluimvee, herken ik het niet. Ik heb een vervolgvraag aan de staatssecretaris. Er is de toezegging gedaan dat voor het zomerreces 2012 de Kamer de audit veetransporten, inclusief de kabinetsreactie, zou krijgen. Die hebben wij echter nog niet gezien. Mijn vraag aan de staatssecretaris is of die alsnog zo snel mogelijk naar deze Kamer kan komen.

De **voorzitter**:

U hebt een halve minuut en daar bent u al ver overheen.

De heer **Geurts** (CDA):

Ik heb nog één vraag aan de staatssecretaris. Hoe zit het op dit moment met de naleving?

De **voorzitter**:

De staatssecretaris. Ik heb ruzie met mijn knopjes vandaag. Gaat uw gang.

Staatssecretaris **Verdaas**:

Laat ik niet reageren, voorzitter, behalve dan op de vraag van de heer Geurts. Als die audit is toegezegd – vergeeft u mij maar ik moet dat echt even nazoeken – dan komt die natuurlijk naar de Kamer. Er zal dan ook het een en ander in staan over de naleving. Nogmaals, mijn suggestie is om het in een breder kader te trekken en dan doel ik op de gehele keten. Ook voor de sector is het van belang dat dit soort uitzendingen gewoon niet meer gemaakt kan worden.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD):

Voorzitter. Ik hoor nu toch al een soort van ambitie in de woorden van de staatssecretaris. Zo is hij de vorige week ook het eerste overleg met de Kamer gestart: samen naar oplossingen zoeken. Dat is mooi, maar deze Kamer heeft al een debat gepland over de misstanden in de veeindustrie. Het zou wel goed zijn om voordat wij dat debat voeren, van de staatssecretaris te vernemen hoe hij aankijkt tegen de bevindingen en wat zijn ambitie is. Als het om 250 miljoen kippen per jaar gaat, stel ik mij zo voor dat hij zegt dat het binnen een jaar minstens de helft minder moet zijn.

Staatssecretaris **Verdaas**:

Ik zou het liefst zien dat het vanaf vandaag niet meer gebeurt, dus over die ambitie zijn we het heel snel eens. Ik wil hier echter ook staan als een nuchter en realistisch mens, niet omdat ik het niet erg vind, maar als je met 23,6 fte alle transporten van alle dieren moet controleren, kun je niet alleen met meer toezicht en handhaving het probleem oplossen. Je zou het bijna een soort morele, culturele revolutie kunnen noemen die nodig is. Daar hoort transparantie bij. Ik denk ook aan vrijwillige webcams zodat mensen kunnen zien waar het goed gaat. Al die opties wil ik verkennen en met u bespreken. Alleen dan zal je stappen vooruit kunnen zetten. Dat is waar het volgens mij hier in deze Kamer om moet gaan.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD):

Kan de staatssecretaris aangeven op welke termijn hij die analyse gemaakt zal hebben? Wat betekenen die 23,6 fte dan voor de dieren in de veeindustrie? Volgens mij moeten we die analyse wel op tafel hebben voordat we met elkaar verder kunnen spreken.

De **voorzitter**:

Staatssecretaris, u mag deze vraag beantwoorden maar wel graag kort, want u gaat elke keer over uw tijd heen.

Staatssecretaris **Verdaas**:

Sorry daarvoor, voorzitter. De "facts and figures" moeten er zo snel mogelijk komen. Met betrekking tot het beleidsmatige aspect en de vraag wat op welk bordje komt te liggen, moet ik echt iets meer dan een paar weken nemen om daar zorgvuldig op in te kunnen gaan.

De **voorzitter**:

Ik dank u voor de antwoorden en voor uw komst naar de Kamer.

Staatssecretaris **Verdaas**:

Dank u, voorzitter.